

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 4. Utrùm Lex Mosaica, statim atque mortua est, mortifera fuerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

RESPONSIO.

ficatum promulgavit, quod non fecit in ipso mortis suae articulo, licet tunc & pridie exercuerit officium sacerdotis secundum ordinem Melchisedech, & sacerdotium Aaronicum ceperit transferre, quando ipse sacrificavit, & Apostolos novi testamenti sacerdotes instituit, atque ab eis & eorum successoribus sacrificium Missae usque ad mundi finem offerri precepit. Lex autem Mosaica non est abrogata, nisi cum Aaronicum sacerdotium omnino translatus est, & consequenter non est abrogata in ipso mortis Christi articulo, sed quando promulgata est lex Evangelica.

Ad 2. prob. R. Apostolus per verus testamentum intelligit pactum à Deo cum Judæis initum, quo Deus Judæis promiserat benevolentiam & protectionem suam, bonaque temporalia, si legem Mosaicam servarent: per novum verò testamentum, pactum à Christo cum Christianis initum, quo Christus Christianis promittit peccatorum veniam, amicitiam Dei, & coelorum regnum, si legem Evangelicam servant. Hoc autem pactum morte Christi confirmatum esse, & aliud prius infirmatum docet Apostolus. Quod fieri potuit, absque eo quod in ipso mortis Christi articulo lex Evangelica completeretur in esse legis, & regulæ morum, completam & integram obligandi vim habentis, & consequenter absque eo quod in ipso mortis Christi articulo abrogaretur lex Mosaica.

ARTICULUS IV.

Utrum lex Mosaica, statim atque mortua est, mortifera fuerit.

Nota. Aliud est legem esse mortuam, & aliud esse mortiferam. Lex mortua est, cum abrogata est, & non obligat amplius: mortifera est, quando non solum non obligat amplius, sed etiam est obligatio ad oppositum, ita ut non solum non debeat amplius, sed nec amplius possit observari absque peccato.

Nota iterum. Lex Mosaica, ut superius dictum est, triplicis generis præcepta complectebatur, moralia scilicet, judicialia, & cæremonialia. Quantum attinet ad præcepta moralia, quæ sunt juris merè naturalis, ea servare non solum licite possumus, sed etiam tenemur, non quidem vi legis Mosaicæ, cujus omnis obligatio desit, sed vi legis naturalis, quæ semper manet, & vi legis evangelicæ, quæ Christus omnia, quæ sunt juris purè naturalis, confirmavit.

Quantum attinet ad præcepta judicialia, exceptis iis quæ à Christo abolita sunt, qualia sunt ea, quibus permittebantur libellus repudii, pluralitas uxorum, & usura erga alienigenas, non est quidem necessarium ea servare, sed est licitum, possuntque ab iis qui potestatem habent condendi leges, proponi & præscribi ut servanda, non quidem vi legis Mosaicæ, hæc enim intentio mortifera esset; sed ut habentia vim obligandi ex lege de novo lata. Et verò legislatores, tam ecclesiastici quam sæculares, multa circa regimen politicum Ecclesiæ & Reipublicæ statuerunt, quæ olim circa regimen politicum Judæorum lege Mosaicæ præscripta fuerant, & præcepta.

Certum igitur est legem Mosaicam, quantum ad præcepta moralia, quæ sunt juris purè naturalis, & judicialia omnia, exceptis tamen iis quæ à Christo abolita sunt, non fuisse mortiferam, statim atque mortua est: cum nequidem nunc quantum ad illa sit mortifera. Unde tota difficultas est de præceptis cæremonialibus; cum de fide sit legem Mosaicam quantum ad illa non solum mortuam esse, ita ut non obliget amplius, sed etiam mortiferam esse, ita ut cæremonia religioſa, v.g. sacramenta & sacrificia quæ præcipiebant, non possint nunc usurpari sine gravi peccato? De his ergo præceptis queritur, utrum lex Mosaica quantum ad illa, mortifera fuerit, statim atque fuit mortua? Ad resolutionem questionis sit

Lex Mosaica, etiam quoad præcepta cæremonialia, non fuit mortifera, statim atque mortua est; ita ut aliquo tempore post abrogationem legis Mosaicæ, licitum fuerit præcepta illa servare, licet non fuerit necessarium.

Prob. Nam lege Evangelica sufficienter promulgata, & ita sublata Mosaicæ legis obligatione, Apostoli observarunt cæremonialia. Atqui dici non potest hac in parte errasse Apostolus, ignorando tunc legem Mosaicam non solum mortuam, sed etiam mortiferam esse, aut etiam scienter contra præceptum divinum cæremonialium usum prohibens, peccasse. Ergo, &c.

Prob. maj. ex Actor. c. 21. ubi de consilio Jacobi & seniorum, *Paulus assumptis viris, postera die purificatus cum illis intravit in templum, annuntians (sacerdoti) expletionem dierum purificationis, donec offerretur pro unoquoque eorum oblatio.* Hoc autem contigit anno Christi quinquagesimo octavo, ac proinde vigesimo quarto à promulgatione legis Evangelicæ Hierosolymis facta, & consequenter eo tempore, quo jam à multis annis ibidem obligare desierat lex Mosaica; in eo tempore, quo jam toto orbe Romano lex Mosaica erat extincta; cum jam toto orbe Romano lex Evangelica per Apostolos esset sufficienter promulgata.

Porro, quod non est prætermittendum, quia egregie facit ad rem nostram, rumor percrebuerat Hierosolymis, quod Paulus Judæos, quos inter gentiles ad fidem converterat, prohiberet ab observatione legalium, & ob hunc rumorem multitudinis fidelium, Hierosolymis recens à judaismo ad christianam religionem traductorum, gravem offensionem incurrerat: quapropter Jacobus, & seniores Ecclesiæ Hierosolymitanæ, Paulo consilium dedere, ut viris quatuor, qui tunc in urbe aderant, & votum habebant super se, assumptis sanctificaret se cum illis, quo facto omnes intelligerent falsum rumorem de eo sparsum esse, ipsumque cæremonias legales non modò non spernere & reprobare, sed è contra religiose colere & observare. Huic autem consilio lubens acquievit Paulus; & *assumptis viris, postera die purificatus, &c.* Ergo totius Ecclesiæ Hierosolymitanæ, & Episcopi ejus Jacobi Apostoli, & ipsius etiam Pauli sententia tunc fuit, legem Mosaicam, quantum ad præcepta cæremonialia observari potuisse non solum absque peccato, sed etiam laudabiliter. Ergo tunc lex Mosaica, etiam quantum ad præcepta cæremonialia, nondum erat mortifera. Ergo multò minus fuit, statim atque mortua est.

Obj. 1. Apostolus ad Gal. c. 5. sic alloquitur Galatas: *Si circumcidamini, Christus nihil vobis proderit ... Evacuati estis à Christo, qui in lege justificamini.* R. Apostolus ita loquitur, quia Galatæ circumcisionem usurpabant, non solum ut licitam, sed etiam ut necessariam ad salutem, & falsò putabant ad justificationem legem Evangelicam non sufficere, sed præterea requiri legis Mosaicæ, saltem quantum ad præceptum circumcisionis, observationem. Dicit itaque Apostolus Galatas peccare, non quidem præcisè adhibendo circumcisionem, sed adhibendo ut necessariam.

Obj. 2. Statim atque lex Mosaica mortua est, non potuit amplius observari absque injuria Christi & legis Evangelicæ, quasi hæc lex ad salutem non sufficeret. R. Legem Mosaicam, postquam mortua est, minimè Christo & legi Evangelicæ injuriosum fuit aliquandiu servare, non quidem ut necessariam, sed ut licitam, atque ut cum honore synagoga sepeliretur; ne videlicet, si statim reprobaretur, cæremonia ejus malæ, & ejusdem cum ethnicorum superstitionibus generis fuisse viderentur; quod in contumeliam Dei, legis Mosaicæ conditoris, redundasset.

Obj. 3. Post Evangelii promulgationem, cæremoniarum legalium observatio perniciosum mendacium continebat: tunc enim cæremonia illæ significabant myste-

mysteria Christi ut futura, quæ jam erant facta. R. Cæremoniæ legales ex vi institutionis suæ tantum significabant mysteria Christi ut futura pro eo tempore, pro quo erant futura: unde earum observatio etiam post Evangelii promulgationem, sed secundum earum institutionem facta, erat tantum significatio & protestatio mysteriorum Christi ut futurorum pro eo tempore, pro quo erant futura, in quo certè nullum erat mendacium.

Hinc qui cæremonias illas post Evangelii promulgationem usurpabant secundum earum institutionem, & ita ex intentione per eas significandi præcisè mysteria Christi ut futura pro eo tempore pro quo futura erant, & à fortiori qui usurpabant eo tantum animo, ut ostenderent illas non fuisse malas, sed à Deo profectas, non peccabant: quamvis peccarent ii, qui eas usurpabant cum intentione per eas significandi mysteria Christi ut nondum facta, & ut facienda: tunc enim earum observatio significatio erat ac protestatio mysteriorum Christi, ut nondum factorum, & ut faciendorum, in quo perniciosum erat mendacium. At hoc, non ipsis cæremoniis, sed illas male usurpantibus imputandum fuit.

Obj. 4. Si postquam lex vetus mortua est, licuit adhuc servare cæremonias illius, Paulus immeritò reprehendit Petrum, quod eas usurparet, seque à gentilibus Antiochenis recens ad fidem conversis segregaret, ut judaicè viveret cum Judæis, qui Hierosolymis à Jacobo advenerant. Atqui justam tamen causam habuit Paulus Petrum reprehendendi, ut ipse Paulus testatur Gal. cap. 2. ubi sic ait: *Cum autem venisset Cephas Antiochiam, in faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat.*

R. Paulus reprehendit Petrum, non quia præcisè usurpabat cæremonias legales, sed quia usurpabat cum aliqua imprudentia, & scandalo infirmorum, quatenus ejus factò & exemplo inducebantur gentiles, recens conversi ad fidem, ut crederent legalium observationem ad salutem necessariam esse, & sic aliquo modo cogebantur ad vivendum judaicè, ut apertè colligitur ex his Pauli verbis loco citato: *Situ, Judæus cum sis, gentiliter vivis & non judaicè, quomodo gentes cogis judaizare?* Petrum autem cæremonias legales imprudenter & cum infirmorum scandalo usurpantem, jure merito reprehensum esse, & reprehensibilem fuisse, quis dubitat? Sed quid hoc contra nos, qui dicimus legales cæremonias etiam post Evangelii promulgationem aliquandiu licitè usurpari potuisse, lectulo infirmorum scandalo?

Obj. 5. Lex cæremonialis non potuit religiosè observari, nisi quandiu in ratione veræ legis mansit. Atqui ubi primum mortua est, desit habere rationem veræ legis: nam intrinsecum & essentielle est omni veræ legi, ut obliget. Ergo lex cæremonialis, ubi primum mortua est, seu obligandi vim amisit, non potuit observari religiosè.

R. neg. maj. Lex enim cæremonialis tandiu potuit religiosè observari, quandiu cæremonia in ea præscriptæ, manserunt quoad institutionem. Tandiu autem quoad institutionem manserunt, quandiu non fuerunt à Deo omnino repudiata & prohibita: tandiu enim verè fuerunt cæremonia divina, quantumvis quoad obligationem abrogata, & ita lege cæremoniali non amplius manente in esse veræ legis. At Deus cæremonias illas non repudiavit & prohibuit, statim atque lex ipsa cæremonialis mortua est, sed solum postquam synagoga cum sufficienti honore seputa est. Lex igitur cæremonialis, etiam postquam desit habere rationem veræ legis, amissa obligandi vi, potuit aliquandiu religiosè observari.

Nota. Cæremonia legales desierunt quantum ad obligationem, ubi primum lex Evangelica sufficienter promulgata est; quantum verò ad institutionem, non nisi postquam sufficiens honos delatus est synagoga: tunc enim primum Deus eas repudiavit & prohibuit, atque tunc primum pro non divinis haberi debuerunt.

Quæres, quo præcisè tempore lex Mosaica,

quantum ad cæremonialia cæperit esse mortifera?

R. hoc incertum esse. Quod enim lex Mosaica, quantum ad cæremonialia, sit nunc mortifera, neque habemus ex aliqua Scriptura Sacra, neque ex definitione alicujus Concilii Oecumenici, aut summi Pontificis, sed solum ex traditione Ecclesiastica, quæ docet quidem nunc mortiferam esse legem quoad præcepta cæremonialia, sed annum & diem, quo talis esse cæperit, non indicat. Probabilius tamen est, cæpisse mortiferam esse quadagesimo circiter anno à Christi morte; tum quia hæc est communis Doctorum sententia, tum quia tunc temporis, jam à pluribus annis lege Evangelica toto orbe Romano sufficienter promulgata, templum Hierosolymitanum una cum statu reipublicæ Judaicæ à Romanis eversum est, proindeque synagoga extincta, cui consequenter honorem deferre necesse non erat amplius, tum quia cæremoniarum legalium bonitas & utilitas jam sufficientissimè demonstrata fuerat, nec ullum amplius condescensum merebantur Judæi, à tot annis cum tanta pertinacia vocationi divina, tot signis & prodigiis probatissimè, obstitentes.

Dices. Multis post Christi mortem sæculis Canon Apostolicus prohibens esum sanguinis & suffocati, confirmatus est in Concilio Gangrensi, in Aurelianensi II. & Vormacensi. Ergo cæremoniarum legalium usus multis à morte Christi sæculis licitus, imò & ex aliqua parte præceptus fuit.

R. Ecclesia in aliquibus Conciliis, Christianis prohibuit esum sanguinis & suffocatorum, non in gratiam legis Mosaicæ & cæremoniarum legalium, & ad deferendum honorem synagoga, sed quia tunc temporis ethnica superstitionis speciem habere videbantur, & ut Christiani omnem paganissimi suspensionem vitarent: idolis enim in gentilismo offerebantur carnes suffocatae, & de illis comedebant, qui illas immolabant. Posset autem Ecclesia etiam nunc, quamvis nunc mortiferas esse cæremonias legales, sit extra omnem controversiam, eadem prohibere, Christianis, si eadem prohibendi rationes recurrerent.

Quæres, quo jure cæremonia legales factæ sint tandem aliquando mortifera.

R. factas esse jure divino. Nam sicut lex Mosaica, quantum ad omnia sua præcepta, jure divino mortua est per sufficientem Evangelii promulgationem, quatenus facta sufficienti promulgatione Evangelii, Deus noluit eam amplius habere vim obligandi: ita, quantum ad præcepta cæremonialia, mortifera facta est jure divino, postquam sufficiens honos delatus est synagoga, quatenus sufficienti honore synagoga delato, Deus cæremonias ejus repudiavit & prohibuit sicque cæremonia illæ superstitionis & illicitæ evaserunt etiam jure naturali.

Igitur elapso tempore, quo debuit honor exhiberi synagoga, & cujus determinationem Deus verissimiliter relinquit Ecclesiae, Ecclesia non potuit, nec potest amplius cæremonias legales renovare, aut præcipere; non enim potest derogare juri divino. Potuit tamen, & nunc potest alias similes cæremonias instituire & præcipere, modo judaicam superstitionem non redoleant. Item quilibet etiam Christianus potest aliqua facere ex iis quæ præcipiebat lex cæremonialis, & quæ sunt ex se indifferentia, modo hæc faciat sine intentione religiosum aliquid usurpandi, absque scandalo, & vitet omnem judaicæ superstitionis suspensionem. Sic potest Christianus quilibet, propter valetudinem, & quicquidque alium finem non malam, abstinere à certo genere ciborum, modo hoc faciat sine scandalo, & suspensione superstitionis judaicæ.

Quæres, utrum quandiu Judæis, ad fidem conversis, licuit uti cæremoniis legalibus, licuerit etiam gentilibus pariter conversis ad fidem, usurpare easdem cæremonias, non quidem ut necessarias ad salutem, sed ut licitas, & ad sepeliendam cum honore synagoram.

R. licuisse. Nam 1. cæremonia illa nunquam specialem aliquam prohibitionem vel malitiam habuerunt respectu gentilium ad fidem conversorum, vi cujus per

prohibitionis vel malitiæ non possent ab illis usurpâri, quantumvis licet à Judæis ad fidem conversis usurparentur. 2. Tandiu cœremoniæ illæ sacræ fuerunt & divinæ, nullatenus legi Evangelicæ repugnantes, quandiu Judæis ad fidem conversis licuit illis uti.

Dices. Paulus circumcidit Timotheum, qui judæus erat ex genere materno, & circumcidere noluit Titum, qui erat ex omni parte gentilis; non nisi quia Timotheo licuit, Tito verò non licuit usurpare cœremonias legales. Ergo, &c. R. neg. min. Itaque Paulus Timotheum circumcidit, ut hoc facto ostenderet, se non improbare cœremonias legales, nec Judæos ad fidem conversos, ab earum observatione, ut falsus ferebat rumor, prohibere. Titum verò noluit circumcidere, ut Judæis enixè postulanti bus ut Titus circumcideretur, ostenderet cœremoniarum legalium observationem ad salutem minimè necessariam esse.

DISPUTATIO IV.

De Lege Evangelica.

ARTICULUS I.

Utrum Christus novam legem condiderit, & quæplicitia sint hujus legis præcepta.

NOta. Lutherus & Calvinus docuerunt, Christum munus obisse redemptoris tantum, non legislatoris, nec legem novam instituisse, sed solum veterem abrogasse, nihilque aliud nunc ad salutem necessarium esse, quam fidem, per quam liberamur ab omni lege. Hos errores damnat Tridentina Synodus sess. 6. can. 19. ubi dicitur: *Si quis dixerit, nihil præceptum esse in Evangelio præter fidem... anathema sit.* Et can. 21. ubi dicitur: *Si quis dixerit Christum Jesum à Deo hominibus datum fuisse ut redemptorem cui fideant, non etiam ut legislatorem cui obediant, anathema sit.* Secundum hanc doctrinam, contra novatores, sit

RESPONSIO I.

Christus non solum legem veterem abrogavit, sed etiam novam condidit. Est de fide.

Prob. 1. ex Scriptura veteri. Nam Isaia c. 33. Christus promittitur non solum ut salvator, sed etiam ut legislator: sic enim propheta loquitur de Messia: *Dominus judex noster, Dominus legislator noster, Dominus rex noster, ipse salvabit nos.* Item promittitur lex nova, à Christo statuenda. Nam Isaia c. 2. sic ait: *De Sion exibit lex, & verbum Domini de Jerusalem.* Quod de lege quam laturus erat Messias, intelligendum esse, manifestum est ex contextu.

Prob. 2. ex nova Scriptura, ex qua Christum potestate legislativa, sibi ut homini à Patre concessa, usum esse, veterem legem abrogasse, & novam instituisse, patet; sed in primis ex Matth. c. 5. infra citando, & 28. ubi sic Apostolos alloquitur Christus: *Euntes docete omnes gentes, docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis.*

Prob. 3. ratione theologica. Christus rex est Ecclesiæ: nam de illo dicitur Isaia c. 33. *Dominus rex noster.* Et Psalm. 2. *Ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion.* Et Luc. c. 1. *Dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus.* Ergo Christus dare debuit, & revera dedit leges Ecclesiæ. Cum enim perfecta societas, sive civilis, sive ecclesiastica, utiliter administrari, & stabiliter conservari non possit sine legibus, & officium regis sit statuere ea, quæ ad regni sui, seu societatis perfectæ cui præest, bonum regimen & conservationem necessaria sunt; vel Christus dicendus est boni regis officium neglexisse, quod est impium; vel Ecclesiæ, quam instituit, leges convenientes dedisse.

Simonnet Theol. Tom. II.

RESPONSIO II.

Nova lex à Christo lata continet præcepta moralia.

Prob. Præcepta moralia sunt ea, quæ pertinent ad fidem, spem, charitatem, & alias virtutes. Atqui nova lex ejusmodi præcepta continet. Nam Matth. c. 5. sic loquitur Christus: *Nolite putare quoniam veni solvere legem.... Non veni solvere legem.... Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno celorum.* Quibus verbis, ut patet ex subsequentiis, Christus loquitur de præceptis purè naturalibus, in decalogo contentis; quæ proinde hic confirmat, sicut lege Moisaica fuerant confirmata.

Idem facit passim aliis locis. Sic Matth. c. 7. dicit: *Omnia ergo quaecumque vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis.* Quibus verbis comprehenduntur omnia officia erga proximum, lege naturali præscripta. Et Luc. c. 10. legisperito recitanti hæc Decalogi verba, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.... & proximum tuum sicut te ipsum;* respondet: *Hoc fac, & vives.* At verba illa totam legem naturalem continent. Unde Christus illa confirmando, totam legem naturalem confirmavit.

Præterea, disertis verbis præcipit fidem Matth. c. ult. cum ait: *Qui non crediderit, condemnabitur;* & charitatem proximi Joan. c. 13. dicendo: *Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.* Utram expresse prohibet Luc. c. 6. his verbis: *Mutuum date, nihil inde sperantes.* Et Matth. c. 19. prohibet divortium, & libellum repudiij, ipsumque irritat, cum ait: *Quod Deus conjunxit, homo non separet.* Igitur nova lex continet præcepta moralia, quorum alia sunt juris naturalis, ut præceptum amoris Dei & proximi, alia verò positiva divina, ut præceptum credendi fide explicita mysterium Trinitatis.

RESPONSIO III.

Nova lex à Christo lata, continet etiam præcepta cœremonialia.

Prob. Nam præcepta cœremonialia dicuntur ea, quæ pertinent ad sacramenta, ad sacrificium, & ad cultum Dei externum. Atqui lex nova continet ejusmodi præcepta, ut patet ex illo Joan. c. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei;* quibus verbis præcipitur susceptio baptismi. Et illo ejusdem c. 6. *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis... non habebitis vitam in vobis;* quibus verbis præcipitur sumptio Eucharistiæ. Et illo ejusdem c. 20. *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt;* quibus verbis instituitur sacramentum poenitentiae, & præcipitur confessio mortalium post baptismum admissorum. Et ex illo Luc. c. 21. *Hoc facite in meam commemorationem;* quibus verbis præcipitur oblatio sacrificii. Et ex illo Joan. c. 21. *Pasce oves meas;* quibus verbis summo Pontifici inter alia præcipitur, ut statuat ea quæ spectant ad cultum Dei. Ergo, &c.

Potè lex nova non habet præcepta judicialia, sicut habuit lex vetus, quia Christus non voluit per se ipsum dare præcepta, nisi ea quæ perpetuò stabilia & immutabilia esse expediebat, qualia sunt præcepta moralia & cœremonialia, quæ dedit. Cum autem præcepta judicialia pro temporum & occasionum varietate saepe mutari expediat, satius judicavit Apostolis, & eorum successoribus, atque in primis Petro & successoribus ejus, de ejusmodi præceptis statuendi arbitrium relinquere, necessariamque ad id jurisdictionem concedere, Matth. c. 18. *Quaecumque alligaveritis super terram, erunt ligata & in celo, &c.* quæ verba pertinent ad omnes Apostolos, & eorum successores. Ejusd. c. 16. *Tibi dabo claves regni celorum. Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in celis.* Et Joan. c. 21. *Pasce oves meas.* Quibus locis non solum Petro Apostolorum principi, sed etiam successoribus ejus promittitur & conceditur publica potestas & jurisdictio in universam Ecclesiam.

Obj. 1. illud Rom. c. 3. *Ubi est ergo gloriatio tua?*

R

Exclu-